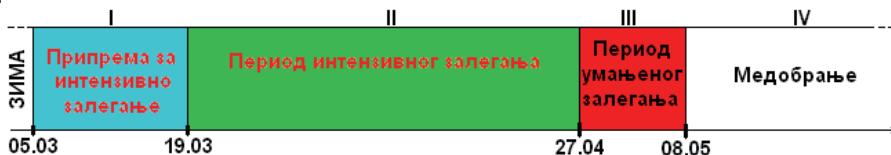

jača društva donose više meda u kraćem vremenskom roku. Priprema za bagremovu pašu zaista počinje 50 dana pre početka medenja. Kažem zaista jer je poreklo te tvrdnje zasnovano na ruskim naučnim otkrićima, a kod mene i drugih pčelara se u praksi ta činjenica potvrdila. Još jedna činjenica je u intenzivnoj paši količina meda je obrnuto srazmerna količini legla koje pčele moraju da održavaju. Međutim sve aktivnosti trebaju za cilj da imaju što veću površinu legla na 10-11 dana pre početka medenja. Da uprostimo pogledaćemo sledeću vremensku šemu izdeljeno po fazama, onako kako sam ja zamislio da bi vam bilo lakše i da bi ste razumeli. Za početak medenja sam uzeo vreme 08.05 kao srednju vrednost u poslednjih pet godina na području gde pčelarim. Preporučujem i vama da isto to uradite. Ako već ne možete da budete sigurni, pitajte starije pčelare koji vode podatke o takvim stvarima, a počnite i vi da ih revnosno vodite. Trebaće vam!!!

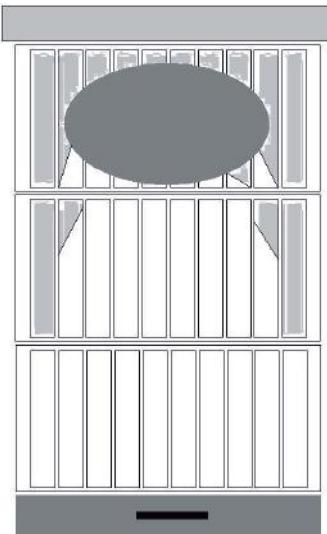
Na slici se vide četiri faze u pripremi za pčelinju pašu. Naravno, niko od pčelara i meteorologa ne mogu sa sigurnošću da garantuju kakve će vremenske prilike biti u nekom dužem vremenskom razdoblju, u ovom slučaju od 50 dana. Po pravilu sa dobro uzimljenom košnicom RV nema potrebe za bilo kakvim aktivnostima do početka marta.

Prvi korak koji se preduzima u mesecu marta, kada priroda za to pruži mogućnosti, jeste postavljanje folije na vršnom nastavku i dodatno utopljavanje novinskom hartijom. Novinska hartija se postavlja u zbeg iznad koga se nalazi stiropor ploča od 2sm, kao dodatni izolator. Taj period od 14 dana ja nazivam period pripreme za intenzivno zaledanje. I na

vremenskoj liniji je označen rimskim brojem jedan. Stanje u košnici može da se prikaže kao na slici br. 2. Pčelinje klube je još uvek dobro ušuškano medom oko i iznad njega. Matica zbog povećanja temperature u košnici i vlažnosti počinje da polaže jaja. Prvo u manjem broju u koncentričnim krugovima, a kasnije kada se u prirodi pojave polenarice i pčele počnu komotnije da opšte sa okolinom, ti krugovi se sve više i više povećavaju. Sa povećanjem legla i većom potrebom za hranom, a sve u cilju održavanja temperature i vlažnosti, klube se lagano podiže na gore. Sledeća pozicija bi bila kao na slici br. 3. Klube je agresivno prešlo u gornji nastavak. Povećana je potrošnja meda i konzervirane perge. Povećava se broj izleta pčela i broj vodonosa (i ako neznatno u odnosu na druge košnice koje nemaju foliju na kojoj se kondenzuje vodena para), raste površina pod leglom. U ovom periodu je veoma bitno da u košnici ima minimalno od 5-7kg meda. U slučaju da je situacija drugačija, vrlo je važno obezbediti tu minimalnu količinu hrane.

Obezbeđivanje minimalne količine hrane u košnici podrazumeva dopunu do 5-7kg meda. Da bi vam bilo jasnije: 1RV ram = 1.3 kg meda. Za količinu preko 7kg vam je potrebno samo pet punih ramova RV, jer klube nikada ne probija mednu kapu u centralnom delu. Iz toga možete zaključiti da u 99,99% slučajeva nemate razloga za strah po ovom pitanju, ali mi savest nalaže da upozorim na takvu mogućnost. To se u glavnom dešava kod neodgovornih pčelara i početnika koji vrlo često previde neke korake u

Sl. 3.

10 izloženom sistemu pčelarenja RV košnicom. S tim u vezi dopunu je najbolje vršiti ramovima sa

medom, ali postoje i druge manje bolne mogućnosti:

- preporučujem da ram sa medom iz rezerve otvorite i postavite u vodoravni položaj u zbeg. Prethodno saviti P prorez na foliji da bi pčelama omogućili kontakt sa ramom, ili
- u tvrđu PVC kesu nalite koji kilogram meda, izbušite do tri rupe sa donje strane promera do najviše 1mm i postavite kesu sa rupama tačno na otvor P na foliji koji je savijen, ili
- ako nemate meda, onda jedino rešenje koje vam preostaje je pogača. O pogačama možete pročitati iz nekih drugih štiva. Ja želim ovom prilikom da napomenem da ja za ishranu pčela ne koristim pogače, saharozu, šećer ili bilo šta drugo sem meda, a to je postalo moguće i isplativo tek kada sam počeo da pčelarim RV košnicom.

Nakon prvog perioda sledi početak perioda dva ili period intenzivnog zaleganja. Po mojoj vremenskoj liniji on počinje oko 19.03. Taj period karakterišu neki osnovni koraci u sistemu i vrlo često jedini potrebni u tehnici pčelarenja RV košnicom. U periodu od 19.03 do 27.04 vrlo je bitno ostvariti sledeće uslove u košnici:

- dodatno utopljavanje
- stimulativno prihranjivanje
- obezbeđivanje dovoljno prostora matici za zaleganje
- zamena starih ramova novim sa satnim osnovama

Dodatno utopljavanje podrazumeva zamenu novinskih hartija u zbegu i smanjenje veličine leta na širinu, odnosno dužinu, od oko 5sm. Fioka u mrežastoj podnjači je još uvek zatvorena. Stimulativno prihranjivanje je neophodno kada iz prirode pčela nije u mogućnosti da sama snabde dovoljnu količinu hrane za sebe i leglo. Postoje odstupanja kada treba koristiti, a kada ne prihranu i u kom obimu. Međutim ja stimulativno prihranjivanje koristim sve vreme ove faze u sistemu sirupom koji spravljam od jednog dela vode i jednog dela prirodnog

meda (naravno da oni koji nemaju meda još uvek moraju da koriste šećer u razmeri 1:1). Količina koja se dodaje je u rasponu od 200 do 300 grama mlakog sirupa. Principi stimulativnog prihranjivanja:

- svakodnevno prihranjivanje
- prihranjivanje u jutarnjem periodu
- opreznost
- dvojno (duplo) prihranjivanje

Svakodnevno prihranjivanje je najbolje zbog kontinuiteta u zaleganju.

Prihranjivanje u jutarnjem periodu sat ili dva pre izleta pčela je stimulativnija metoda nego popodnevno prihranjivanje i mnogo produktivniji način. Ovim prihranjivanjem se pčele podstiču na izletanje i sakupljanje polena. Svež polen je nosioc razvoja legla i pčela u ovom periodu.

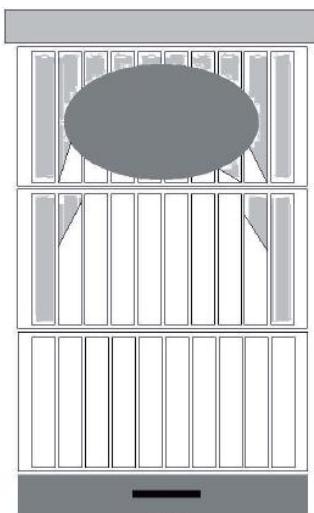
Opreznost je neophodna prilikom svakog prihranjivanja i svakog načina, a prihranjivanje po danu iziskuje dodatni stepen opreznosti zbog mogućnosti pojave grabeža.

Dvojno ili duplo prihranjivanje je sistem deblokade prostora za maticu u gornjem nastavku i sistem koji se primenjuje radi zamene starog saća novim. U oba slučaja se iz gornjeg nastavka vade krajnji ramovi (koji moraju biti puni meda), otvara se med i prvo jedan pa kada ga pčele očiste drugi, polažu se u zbeg radi dodatne stimulativne prihrane. Ostali ramovi u gornjem nastavku se pomeraju u stranu a na njihovo mesto se postavljaju, prvo ramovi sa izvučenim radiličkim saćem (boja nije bitna, mogu da budu i nezalegani), a kasnije satne osnove.

Obezbeđivanje dovoljno prostora matici za zaleganje i zamena starih ramova novim sa satnim osnovama su međusobno procesi povezani u celinu i nerazdvojivi su u svakom smislu.

Kao što je već napisano u postupku dvojnog ili duplog prihranjivanja vrlo je važno ne dozvoliti blokadu matice. U početku, matica je u gornjem nastavku i polaže jaja u

oslobodjeni prostor. Kada se taj prostor potroši, matica neće tek tako preći u središnji, donji nastavak i započeti da polaže jaja. Jednostavno sama jačina društva, odnosno broj pčela, nedozvoljava da pčele greju dva nastavka sa leglom (bar u početku). U cilju deblokade matice mora se vršiti zamena ramova sa medom ramovima sa izvučenim radiličkim saćem. Ramovi sa medom se koriste za prihranu na način koji je prethodno objašnjen. Jedna stvar je veoma bitna da se upamti i primeni, a to je da se stari ramovi uvek pomeraju ka krajevima a na njihovo mesto dodaju novi izgrađeni, dok se satne osnove ne dodaju jedna uz drugu nikada, već između njih treba da postoji bar jedan ram sa zatvorenim leglom.

Sl. 3.

U početku ove faze imate situaciju kao na slici br. 3. Kada pčele leglom zaposednu tri rama i pojavi se prvo uočljivo zatvoreno leglo veličine šake, pristupite okretanju gornjeg nastavka za 180°. Na taj način leglo koje je započeto u prednjem delu komplet prebacujete nazad. pčele ne vole da im hrana bude bliža ulazu jer veoma lako može da bude ukradena i dodatno je otvaraju i prebacuju iznad i oko legla, oslobađajući prazne čelije matici za zaleganje. Mnogi pčelari se plaše prehlađivanja legla, ali ja vam kažem da

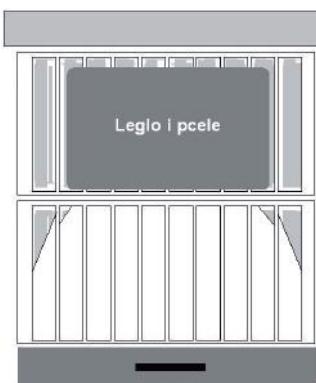
za tako nešto nema razloga!!! Vaše leglo se trenutno nalazi u trećem nastavku daleko od podnjače, ramovi su sve vreme ukršteni, pa prodor hladnog vazduha direktno nije moguć.

Leglo treba da bude najmanje na pet ramova pre nego što počnete sa deblokadom gornjeg nastavka i korišćenja ramova sa kraja u svrhu stimulativnog dvojnog prihranjivanja.

14 Svi postupci sprovedeni u drugoj fazi uslovljavaju uvećanje površine legla i povećanje broja mladih pčela

koje treba da na svojim leđima iznesu teret ubrzanog uzgoja legla, izgradnju saća i konačno stvore pčele koje će učestvovati u medobranju ili kao izletnice ili kao kućne pčele primačice nektara.

Sledeći korak u sistemu je omogućavanje većeg dotoka vazduha u pčelinje leglo i smanjenje puta koga pčele polenarice pređu od ulaza na leto do legla, kao na slici br. 4.

Sl. 4.

Zbog sve većeg broja pčela, koje se rađaju svaki dan i količine legla svih uzrasta koja doseže vrhunac od 10-12 ramova po sredini u oba nastavka, potreba za vazduhom, hranom i vodom je sada na najvišem nivou. Nekada se desi da ima legla i na 14-18 ramova, ali to ne treba da vas brine, jednostavno društva u RV košnici teško

ulaze u

rojidbeno stanje, a i umesto dva ili tri medna nastavka, kada dođe vreme, možete postaviti još jedan iz rezerve. Ma koliko to vama zvučalo kao bajka. Uzmite u obzir da u svakom nastavku može stati od 12-15 kg meda!!!

Tako se približavamo kraju druge faze ili perioda intenzivnog zaleganja. U tom periodu situacija je najsličnija kao na slici br. 5. Do dana koji je označen kao kraj druge faze još nam ostaje da otvorimo leto širom i još jednom promenimo izolacioni materijal u zbegu.

Prva stvar u trećoj fazi sistema koji prezentujem, i koji sam nazvao period umanjenog zaleganja, jeste postupak demariranja. Na vremenskoj liniji je taj dan prikazan kao 27.04, međutim ovde najčešće dolazi do pomeranja.

Sl. 5.

Zašto? Jednostavno priroda nije uslovljena matematičkim ili statističkim pravilima i zakonima verovatnoće. Život se budi i nastaje i na najneprikladnjim mestima na Zemlji. Tako da priroda nekada, uslovno rečeno, požuri a nekada zakasni po pitanju vremena cvetanja bagrema. Najtačnije određivanje vremena cvetanja je kada na bagremu cvetne resice dostignu 2sm dužinu. Tada vam preostaje još 12 dana do početka cvetanja i neki više do početka medenja. Kada što tačnije odredite period cvetanja, 10 – 12 dana unazad je datum kada vam počinje treća faza.

Demariranje je postupak delimičnog ili potpunog odvajanja legla od matice. zasniva se na upotrebi uokvirene hanemanove rešetke. Postupak je opisan u svim časopisima i raznim knjigama, ali ja želim da vam prezentujem kako ga ja sprovodim u okviru sistema rada sa RV košnicom. Najlakše je odrediti gde se nalazi matica ako između dva nastavka postavimo matičnu rešetku i narednog dana pogledamo gde se nalazi novo, tek zalednuto leglo odnosno jaja. Kada to utvrđimo ili utvrđimo gde se ne nalaze sveža jaja, znamo i gde je matica. Da uprostimo u donji nastavak koji ide na podnjaču se postave svi ramovi sa svežim leglom u sredinu i sa njima ram na koji je matica. Uz takvo „gnezdo“ se postavlju satne osnove, nezalegano saće i ram građevnjak (ram bez satne osnove). O upotrebi rama građevnjaka neću na ovom mestu, ali u sistemu pčelarenja RV košnicom koji prezentujem, ram građevnjak je jedini način borbe protiv varoe do tretmana u julu ili avgustu, pa ponekad i do septembra. Iznad plodišta koje je redukovano na polovicu sada dolazi matična rešetka pa gornji nastavak u kome slažem svo leglo koje je zatvoreno ili pred zatvaranjem, kao i nekoliko ramova sa medom. Višak ramova sa medom koji nisu utrošeni tokom razvoja (što se retko dešava) odvajam na stranu i koristim ih kao buduću prihranu, ako je saće veoma

16 staro ili kao ram za formiranje rojeva. Leto na matičnoj rešetki zatvaram u trajanju od osam

dana od dana demariranja. Obavezno vršim rušenje ili isecanje trutovskog legla na ramovima prebačenim u gornji nastavak. Nakon osam dana otvaram leto na rešetki, a zatvaram leto na podnjači.

Važno je napomenuti da za usmeravanje pčela koristim usmeravajuću dasku, bukvalno parče tarabe koje naleže jednim krajem na zemlju a drugim na leto. Do ovog momenta je usmeravajuća daska bila na letu na podnjači, a sada dobija drugi položaj ka letu na matičnoj rešetki. Na ovaj način vršim usmeravanje pčela ka budućim medištima. Treća faza se završava sa početkom cvetanja bagrema. Na vremenskoj liniji je to predstavljeno danom 08.05.

Četvrta faza na koju više ne možemo da drastično utičemo, kao ni na prinose, nazivam fazom medobranja. Bitne karakteristike za uspešno iskorišćavanje su par sistemskih postupaka uslovljeni dnevним unosima. Košnica se trenutno

nalazi u dva nastavka. Većina legla u gornjem nastavku iznad matične rešetke je već izašla ili izlazi. Prvo se otvara leto na podnjači da bi trutovi mogli da izleću. Otvara se i fioka na podnjači. Pčele prvo popunjavaju slobodni prostor u gornjem nastavku nektarom, kao i prostor u plodišnom nastavku na podnjači oko legla. To što pčele napune nektarom i počnu da zatvaraju u gornjem nastavku ostaje njima. To je njihova zaslužena zimnica. Kada se ramovi počnu puniti nekatarom do 1/3 ili 2/3, podiže se nastavak sa podnjače i dodaje se novi nastavak za med. Ako ne posedujete izvučene ramove za med, onda se takvi ramovi koliko ih imate postavljaju po strani a u sredinu ramovi sa satnim osnovama. Kada i taj nastavak bude napunjeno do 2/3 nektarom i medom i pčele počnu da

